

Vier generaties. Zo lang duurt het gemiddeld om uit armoede op te klimmen tot de middenklasse in ons land. We doen het daarmee een pak beter dan heel wat andere landen. In de Verenigde Staten of het Verenigd Koninkrijk duurt het nog een mensenleven langer. In Frankrijk en Duitsland duurt het zelfs zes generaties om maatschappelijk hogerop te geraken.

Daarmee kunnen we het ideaal van de meritocratie meteen naar de prullenmand verbannen. De vloer is blijkbaar heel kleverig voor de minst bedeeden, terwijl we kunnen aannemen dat ook wie arm geboren wordt intrinsieke talenten heeft en zich wil inspannen om hogerop te geraken.

Toch eerst een nuancering. Het gaat om de relatieve positie in de samenleving. De vaststelling dat generatiearmoede een hardnekkig fenomeen is, neemt niet weg dat wie tot de laagste inkomenscategorie behoort het beter heeft dan pakweg in de tijd van zijn (over)grootouders. De inkomensverschillen zijn inmiddels ook verkleind, toch in België. Maar het is een feit dat de beklimming van de sociale ladder een moeizame tocht is.

Een opmerkelijke vaststelling is dat vooral landen met een lage inkomensongelijkheid en een uitgebreid sociaal vangnet goed scoren. De zogenaamde Amerikaanse droom met een hoge prijzenpot voor wie het maakt, is een mythe. Ondanks de aantrekkingskracht van de hoorn des overvloeds, is dat vooruitzicht niet de beste omgeving voor succes. Integendeel, net landen met een breed en stevig sociaal vangnet bieden de beste kansen.

Het hoeft ons niet echt te verwonderen. Meritocratie en sociale bescherming zijn neptegenstellingen. In het discours tussen links en rechts wordt dat uitvergroot tot een debat over de springplank versus de hangmat, terwijl we goed weten dat om hoog te durven springen het goed is te beseffen dat er een vangnet is.

De inzet om de sociale ladder te verbeteren gaat dus niet over de keuze tussen meer kansen geven of meer sociale bescherming uitbouwen. Het is de combinatie van beide. Het begint al bij de studiekeuze. Laag- geschooldheid is een determinerende negatieve factor voor kansarmoede. In het schoolsysteem kan de aanpak van het streven naar het beste niveau vanuit een aangepast programma op maat volgens de talenten, kinderen vleugels geven.

Laat onze kinderen daarom hoog mikken, het beste uit zichzelf halen. Aangemoedigd door een lerarenkorps dat hen ondersteunt en begeleidt. We hoeven de lat niet zo laag te leggen dat iedereen er gemakkelijk overwipt. Wat een verspilling van talent van bij de start zou dat zijn.

Toegegeven, er komt iets meer maatwerk bij te pas. Want wat uitdagend is voor de ene, is onbereikbaar voor de andere. Wie klein van gestalte is, zal nooit profbasketter worden. Kansen op maat bieden getuigt van een warme, maar ambitieuze samenleving. Ik denk niet dat dat onmogelijk is. Een slim gebruik van een doorgedreven digitale ondersteuning, ook in opleidingen, kan een gamechanger zijn. Door een individuelere aanpak kan iedereen zijn talent ontdekken. Wie het succes heeft geproefd, wil er doorgaans meer van. Aangemoedigd door een motiverende coach en zonder angst voor een zware val.

Misschien moeten we op die combinatie wat meer inzetten om de sociale ladder te versterken.

Caroline Ven Econoom

CAROLINE VEN

Copyright © 2018 Mediafin. Alle rechten voorbehouden